



ET

SPRINGBRÆT

TIL

FREMTIDEN

ÅRSRAPPORT

2016

wuc

Forord

2016 var året, hvor effektiviseringerne på uddannelsesområdet for alvor blev sat i værk. VUC har i 2016 sparet 206 mio. kr. En besparelse, der som konsekvens har medført stramme økonomiske prioriteringer og øgede krav om effektiv institutionsdrift. I 2017 forventer vi, at der skal spares yderligere 100 mio. kr. på driften, samtidig med at aktiviteten på uddannelserne sandsynligvis vil falde som følge af tegn på højkonjunktur, hvor flere vælger at arbejde frem for at deltage i uddannelse.

I foråret 2016 faldt en aftale om fornyelse af de gymnasiale uddannelser på plads. En aftale, der også berører toårigt hf, der udbydes på 27 af landets 30 VUC'er. Den nye hf-uddannelse har stor betydning for hele VUC-sektoren, som derfor brugte fokus og energi på at lancere et eget udspil til en ny hf-uddannelse. Og med succes. Sektoren fik sat mange væsentlige fingeraftryk på den endelige aftale.

2016 har også været året, hvor effekten af erhvervsuddannelsesreformen for alvor satte sine spor i aktiviteten. Via målrettede forløb klargør VUC de kursister, der ikke har det krævede 2-tal i dansk og matematik. Sektoren har taget opgaven alvorligt, og en undersøgelse viser, at 11.620 unge i 2015-2016 er blevet gjort klar til en erhvervsuddannelse. Det er et flot resultat, og vi fortsætter i samme spor i skoleåret, der kommer.

VUC-sektoren ser muligheder i den fortsatte udvikling af vores position på og betydning for samfundets muligheder for at kunne indstille sig på nye krav til arbejdsstyrken. VUC-sektoren kan give det nødvendige kompetenceløft via voksen- og efteruddannelse (VEU), der med de kommende trepartsforhandlinger for alvor kommer i spil i efteråret 2017. En opgave vi som sektor er optagede af og er klar til at løfte.

Også i 2016 har sektoren måttet indstille sig på fortsatte nedskæringer. Det er et vilkår, vi deler med mange andre i uddannelsesverdenen. Udfordringen er, at kravet om massive besparelser udrulles samtidig med, at der bliver stillet stadigt større krav til kvalitet, fleksibilitet og den samfundsmæssige gevinst ved uddannelse.

Regeringen fremlagde i foråret 2017 et udspil til en ny forberedende grunduddannelse (FGU). Målet er at skabe et nyt uddannelsesstilbud til gruppen af udsatte unge, der hverken har en ungdomsuddannelse eller er i beskæftigelse. Vi forventer, at uddannelsen vil indebære en aktivitetsnedgang, da en væsentlig del af vores avu-kursister fremover skal gå på FGU'en.

Denne årsrapport rummer vores resultater for 2016. Vi er spændte på de udfordringer, der vil møde sektoren. Vi vil lytte til vores omverden om at gøre det vi er bedst til; nemlig at udbyde, udvikle og tilbyde fleksible kompetencegivende uddannelser.

God læselyst!

August 2017

Verner Rylander-Hansen, Formand for Danske HF & VUC (Iederne) og
Per Skovgaard Andersen, Formand for VUC Bestyrelsesforeningen

Der er 30 VUC'er i Danmark. Undervisningen er fordelt på 90 afdelinger i hele landet.

104.016 personer har deltaget i undervisning på VUC i 2016. Det svarer til 34.322 årskursister.

En årskursist svarer til en kursist, der har modtaget undervisning i 812,5 klokketimer.



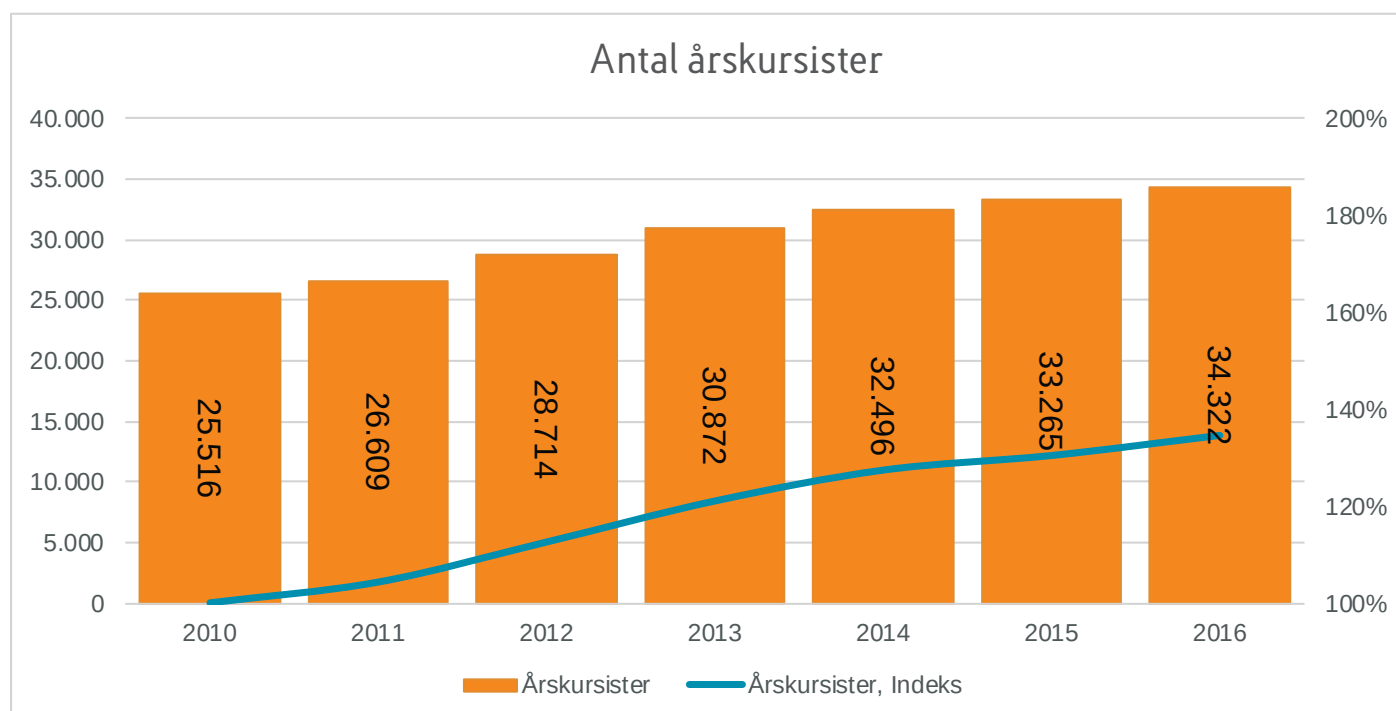
Indledning

Denne årsrapport er en dokumentation af VUC-sektorens aktiviteter i finansåret 2016. I 2016 modtog 34.322 årskursister undervisning og opkvalificering på VUC.

VUC-sektoren tilbyder fleksibel og målrettet undervisning og uddannelse til unge og voksne på i alt ca. 90 undervisningssteder i landet. VUC'erne tilbyder undervisning fra 9. classesniveau over almen voksenuddannelse, hf og skræddersyede uddannelsesforløb til fx arbejdspladser og fagforeninger.

I hele årsrapporten er aktiviteten i årskursister opgjort for finansåret 2016, mens aktiviteten i personer er opgjort for kursusåret 2015-2016.

Figur 1 - samlet antal årskursister på VUC, 2010-2016



VUC's økonomi

I 2016 omsatte VUC-sektoren for lidt over 3,1 mia. kr., hvilket er et fald sammenlignet med 2015 på trods af, at aktiviteten er steget med over 1.000 årskursister. Overskudsgraden falder for tredje år i træk, og er nu under tre procent. Forventningen er, at dette fald fortsætter i 2017 som konsekvens af de planlagte besparelser på uddannelsesområdet frem mod 2021.

Aktiviteten på VUC's uddannelser

I 2016 var 93 procent af VUC's aktivitet fordelt mellem hf-enkeltfag (42 procent), almen voksenuddannelse (avu) (33 procent) og toårigt hf (19 procent). Antallet af årskursister på hf-enkeltfag steg fra 2010 til 2013 med 20 procent. I perioden fra 2013 til 2016 er aktiviteten stagneret, og den har de seneste fire år ligget på ca. 14.350 årskursister om året. Antallet af årskursister på avu er steget med 54 procent fra 2012 til 2016, efter et fald på 13 procent fra 2010 til 2012.

Antallet af årskursister på toårigt hf er steget med 96 procent i perioden fra 2010 til 2014. Aktiviteten på toårigt hf er ligesom på hf-enkeltfag stagneret, og aktiviteten har de seneste to år har været på ca. 6.400 årskursister om året.

Der er sket et mærkbart fald på 74 procent i aktiviteten på Gymnasial Supplering (GS) de seneste tre år. Faldet i antal kursister på GS skyldes primært en ændring af SU-loven, der betyder, at man kun kan søge SU, hvis det ugentlige timetal er 16 eller mere.

Efter seks år med moderate aktivitetsstigninger på den forberedende voksenundervisning (FVU) er aktiviteten på VUC i 2016 stagneret. I 2010 var der 760 årskursister på VUC, mens aktiviteten er steget til 1.137 i 2015. Det er en stigning på 50 procent. I 2016 er aktiviteten på 1.132.

Aktiviteten på ordblindeundervisning for voksne (OBU) er de seneste tre år faldet med 36 procent og er i dag 347 årskursister.

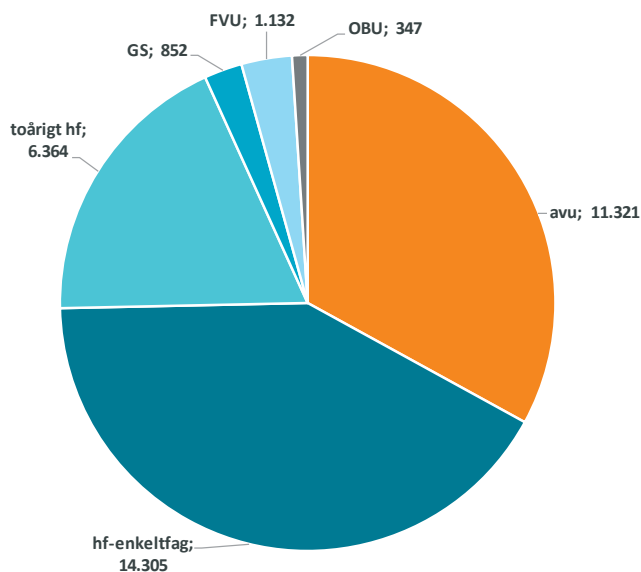
”

”Jeg var 28 år, så det voksne uddannelsesmiljø passede perfekt til mig. Vi var der alle sammen fordi vi ville – og fordi vi skulle bruge VUC som springbræt for at komme videre.” siger Lise Hjelmer.



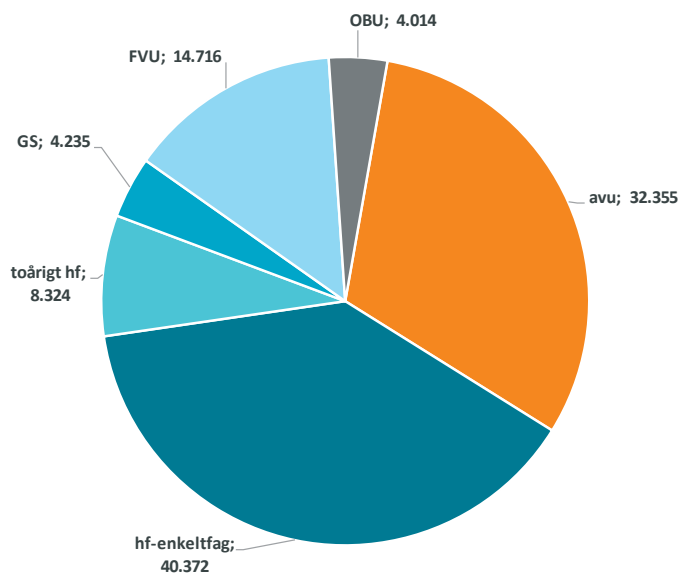
Figur 2 - årskursister

Årskursister 2016



Figur 3 - personer

Personer 2015-2016



VUC's kursister og undervisningstilbud

Fælles for VUC-kursisterne er, at de bruger uddannelserne på VUC som springbræt til videre uddannelse eller arbejde. VUC's kursister er typisk voksne, som har forladt grundskolen uden tilstrækkelige kvalifikationer til at fortsætte i videre uddannelse. Det kan også være modne voksne, som ønsker at fastholde deres arbejde eller vil skifte spor jobmæssigt, og som derfor har behov for at tilegne sig almene kompetencer på et grundlæggende eller gymnasialt niveau.

Undervisningen på avu, FVU og hf-enkeltfag er tilrettelagt som enkeltfagsundervisning, hvilket giver kursisterne mulighed for at kombinere undervisningen i de enkelte fag og niveauer alt efter den enkeltes forudsætninger og behov for opkvalificering. For FVU og OBU gælder det, at undervisning både kan foregå på VUC eller virksomheder.

Figur 1 viser, at det samlede antal årskursister på hf-enkeltfag er 14.305, på avu er årskursisttallet 11.321, mens det er 6.364 på toårigt hf. Det svarer til 93 procent af aktiviteten på VUC i 2016. Aktiviteten på FVU udgør tre procent, mens GS og OBU udgør henholdsvis to og en procent af det samlede antal årskursister.

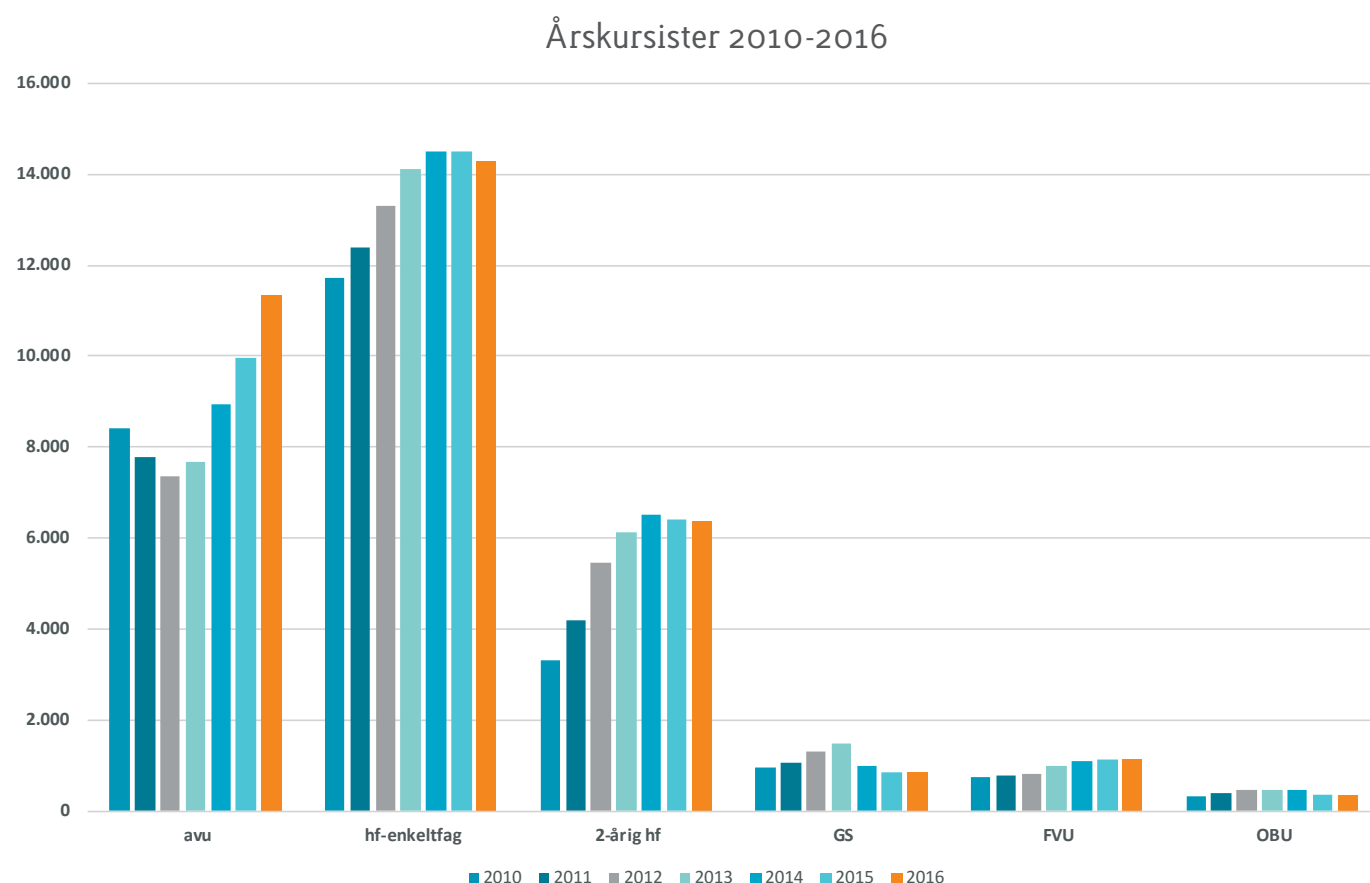
Figur 2 viser, hvor mange personer, der deltager i undervisningen på avu, hf-enkeltfag, toårigt hf, GS, FVU og OBU. Over 100.000 personer har i 2016 fulgt et eller flere fag af varierende længde.

Udviklingen i antal kursister på VUC's uddannelser

De skiftende politiske reformer har stor indflydelse på VUC-sektorens virkelighed og kursistgrupper. Et eksempel er **kontanthjælpsreformen** fra 2012, der medførte, at unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse ikke kan modtage kontanthjælp, men skal begynde i uddannelse. Det har givet VUC-sektoren en helt ny målgruppe og en ny opgave.

Et andet eksempel er **erhvervsuddannelsesreformen** fra 2015, hvor der blev indført adgangskrav på 02 i dansk og matematik til erhvervsuddannelserne. VUC'erne fik til opgave at gennemføre målrettede fleksible forløb for at klæde de kursister på, der mangler 2-tallet. Forløbene er organiseret i samarbejde med de lokale erhvervsskoler. VUC-sektorens undersøgelser viser, at over 90 procent af forløbene er forankret i et samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner¹. En anden VUC-undersøgelse viser, at antallet af personer på avu i perioden 2013 til 2016 er steget med 30 procent, mens antallet af personer, som er klar til at søge optagelse på en erhvervsuddannelse efter et VUC-forløb, er steget med 52 procent². Tallene viser, at VUC lever op til opgaven om at kvalificere unge til erhvervsskolerne med et løft i dansk og matematik.

Figur 4 - årskursister



Som det fremgår af figur 4, er avu det eneste uddannelsesområde, der har oplevet en reel stigning i 2016. Alle øvrige uddannelsesområder viser en stagnation eller et fald igennem de seneste tre år.

1 <http://vuc.dk/vuc-mener/nyheder/vis-nyhed/nyhed/lup-paa-de-forberedende-forloeb/?L=0>

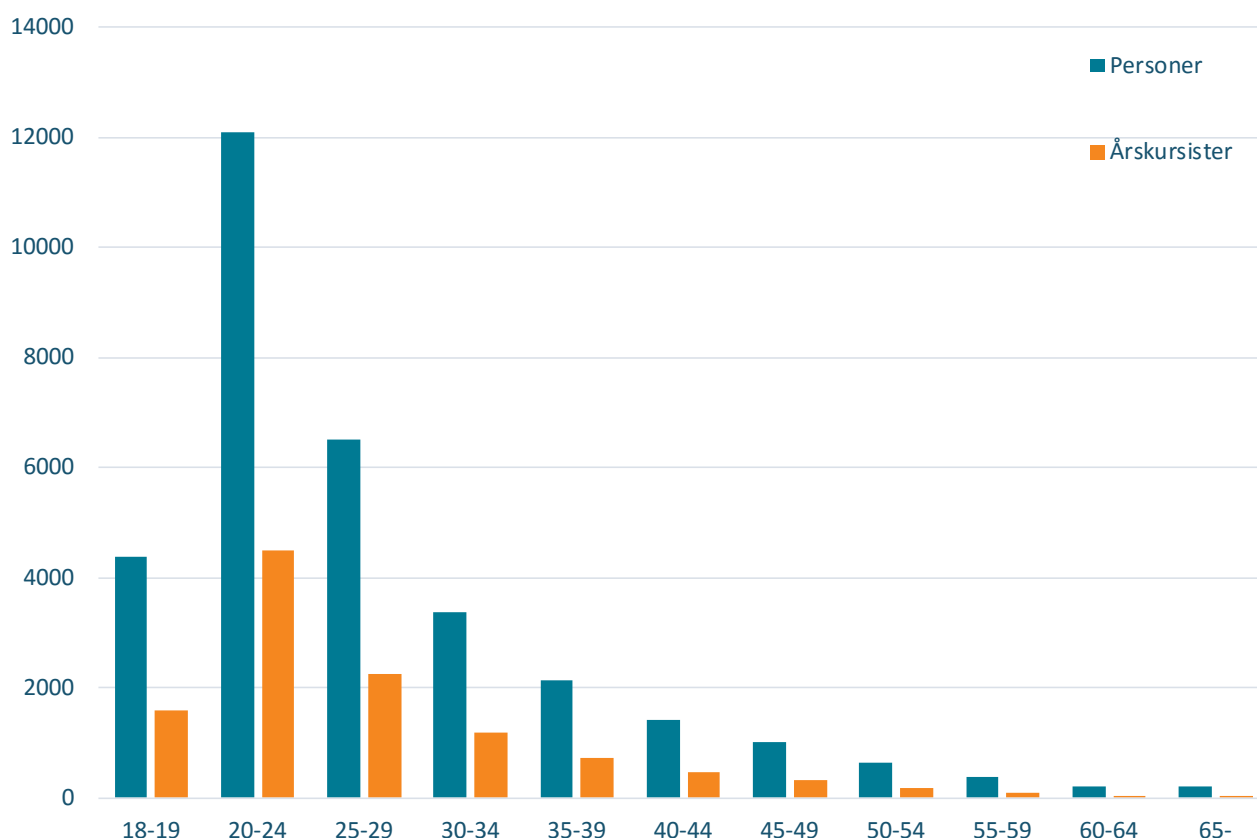
2 <http://vuc.dk/vuc-mener/nyheder/vis-nyhed/nyhed/vuc-loeften-flere-ind-paa-erhvervsuddannelserne>

Almen voksenuddannelse (avu)

Almen voksenuddannelse (avu) er et undervisningstilbud til personer over 18 år, som ønsker at forbedre deres almenne kundskaber og færdigheder, så deres muligheder for videre uddannelse styrkes og deres forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund fremmes. På avu udbydes en række almene fag som dansk, matematik, sprog mv. på basisniveau og niveau G, F, E og D, svarende til grundskolens 9. og 10. klasse.

Figur 5 - aldersfordeling på avu

avu - aldersfordeling



Figur 5 viser antal årskursister opdelt i femårsintervaller sammenholdt med antal personer i samme femårsintervaller. Det fremgår, at de to største aldersgrupper er aldersgruppen 20-24 år, hvor 4.491 årskursister svarer til 12.107 personer, og aldersgruppen 25-29 år hvor 2.247 årskursister svarer til 6.498 personer.

fakta

11.620

unge blev klar til en
erhvervsuddannelse på
VUC i 2015-2016



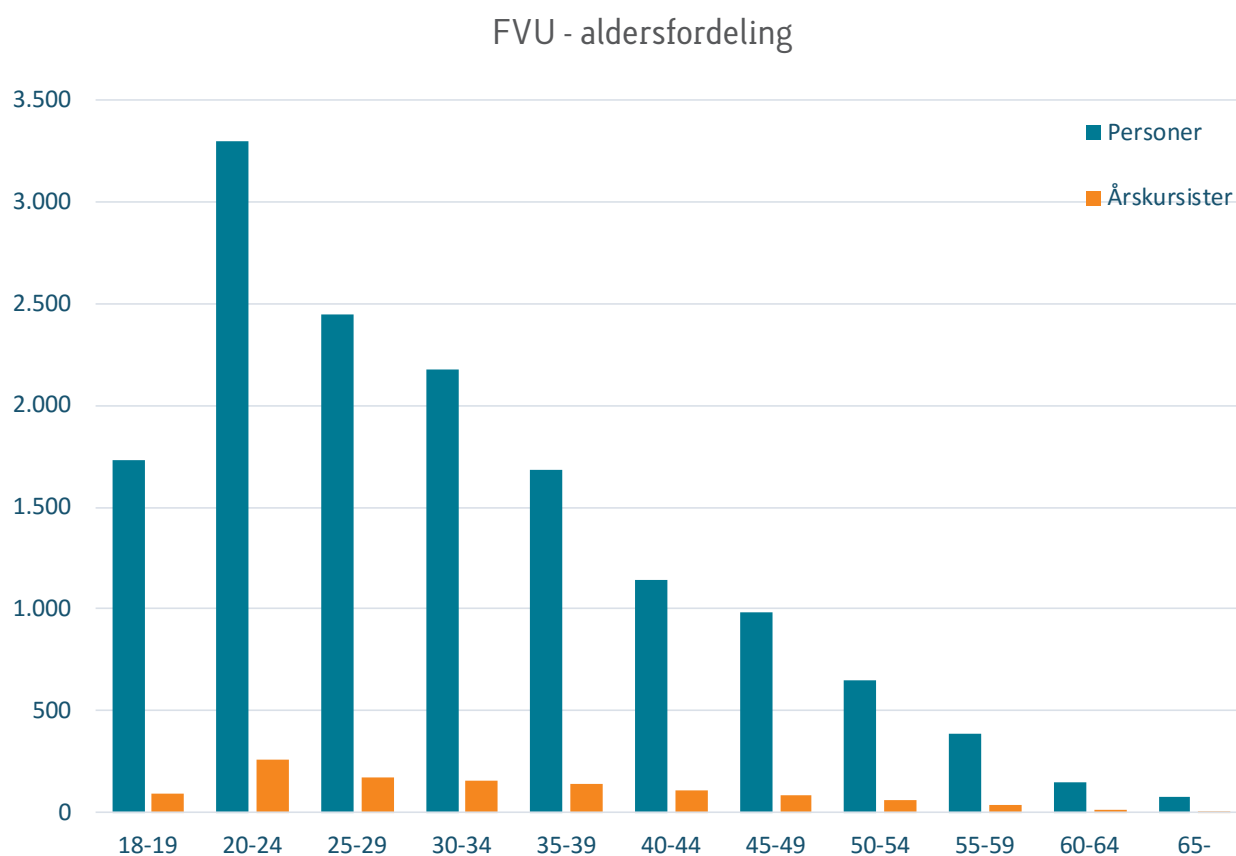
Forberedende voksenundervisning (FVU)

Forberedende voksenundervisning (FVU) er et undervisningstilbud målrettet personer over 18 år, der har behov for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og regning, ligesom undervisningen skal styrke voksnes forudsætninger for aktiv medvirken i samfundslivet. FVU udbydes i tre fag: 1) læsning, stavning og skriftlig fremstilling, 2) talforståelse, regning og basale matematiske begreber samt 3) mundtlig fremstilling og formidling for tosprogede.

Målgruppen for FVU er de knap 600.000 voksne som har problemer med at læse og stave, de mere end 500.000 personer der har problemer med at regne, og de 1.000.000 personer der har udfordringer med it, jf. PIAAC-rapporten fra 2012³, der har undersøgt arbejdsstyrkens (15-65 år) kompetencer. Mange jobs ændrer karakter i disse år, og særligt ufaglærte oplever at mangle basale kompetencer for at kunne varetage deres nuværende job eller kunne skifte job. Her spiller FVU en vigtig rolle, idet undervisningen kan foregå på virksomhederne og tilrettelægges ud fra virksomhedernes og medarbejdernes behov. FVU kan bidrage til, at medarbejderne har de nøglekompetencer, som er grundlæggende for al anden kompetenceudvikling.

Figur 6 viser antal årskursister opdelt i femårsintervaller sammenholdt med antal personer i samme femårsintervaller. Det fremgår blandt andet, at der i aldersgruppen 30-34 år er 156 årskursister, hvilket svarer til 2.178 personer, mens der i aldersgruppen 35-39 år er 144 årskursister svarende til 1680 personer.

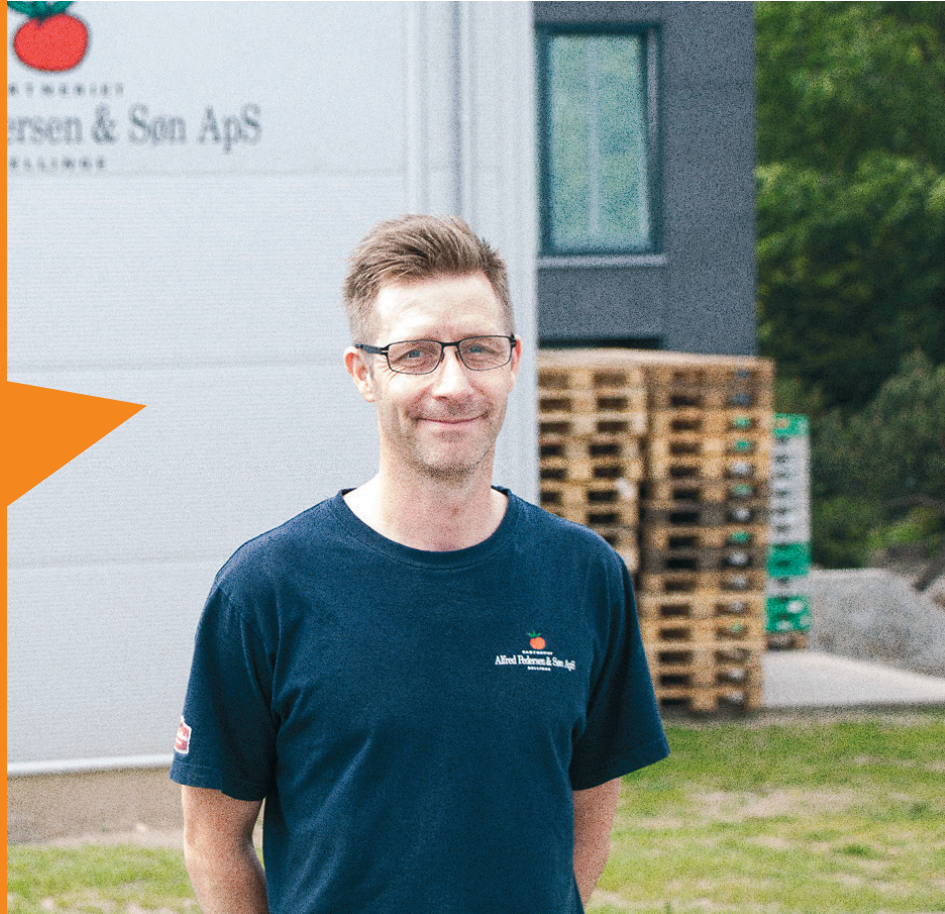
Figur 6 - aldersfordeling på FVU



3 PIAAC-undersøgelsen er den danske del af OECD's store internationale kortlægning af voksnes kompetencer ("Danskernes kompetencer").

”

Et undervisningsforløb på VUC har forbedret vores medarbejderes evne til kommunikation - både på skrift og i tale. Og det har øget medarbejdertilfredsheden, fortæller Kevin Humphries, der er personale- og driftschef hos Alfred Pedersen & Søn.



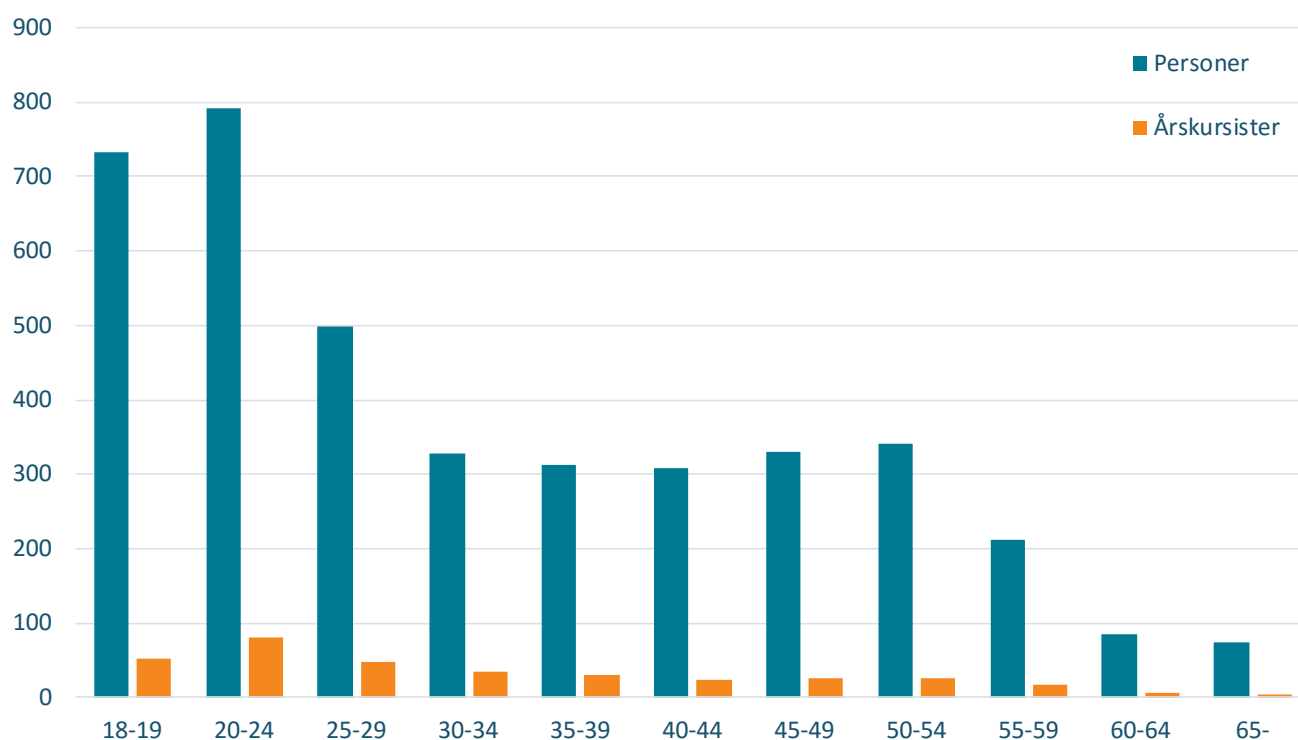
Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

Ordblindeundervisning for voksne (OBU) er et undervisningstilbud til voksne, der har basale vanskeligheder med at tilegne sig skriftsproget, og som er testet ordblinde. Undervisningen sigter på at afhjælpe eller begrænse vanskelighederne.

Undervisningen foregår typisk på små hold med 2-6 kursister, så den let kan tilpasses den enkelte kursists behov. Undervisningen fungerer som støtte til ordblinde, der gerne vil tage en ungdomsuddannelse, eller fx som støtte i relation til en jobfunktion, hvor basal læsefærdighed er nødvendig.

Figur 7 - aldersfordeling på ordblindeundervisning

OBU - aldersfordeling



Figur 6 og 7 viser, at der er en større aldersspredning på FVU og OBU end på de øvrige uddannelser på VUC. FVU og OBU er samtidig de to uddannelsesområder, hvor der er den største forskel på antal årskursister og antal personer. Det skyldes, at målgruppen for de to uddannelser er unge, voksne på arbejdsmarkedet eller ledige samtidig med, at kursusforløbene er intensive og skræddersyede den enkeltes behov for opkvalificering. Ved VUC's fleksible og målrettede uddannelser opnår mange beskæftigede og ledige opkvalificering på kort tid, hvilket sikrer, at medarbejderen kan være hurtig tilbage i virksomhedsproduktion.



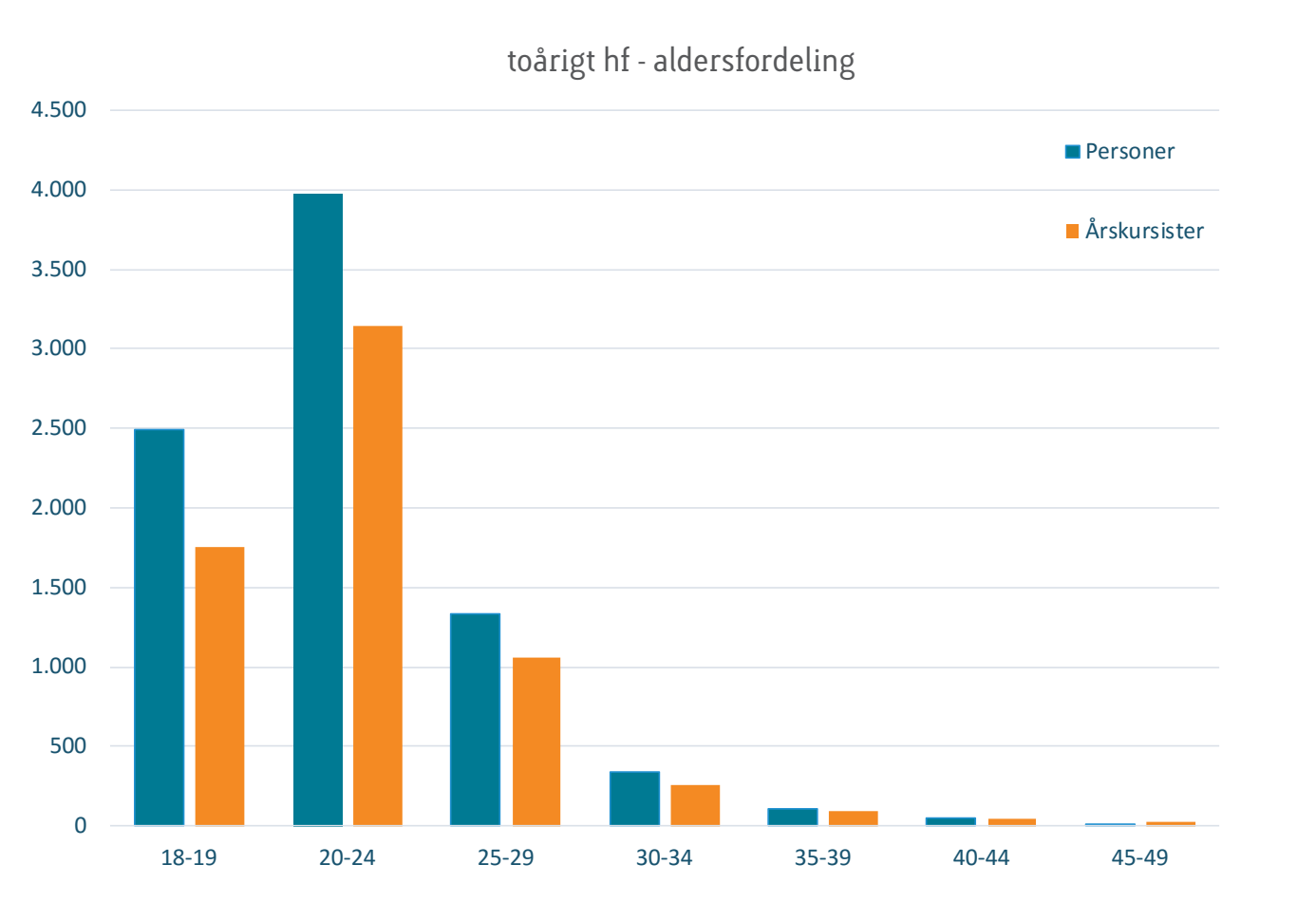
” Der er sikkert mange fra min skoletid, der ville blevet overraskede, hvis de vidste, at jeg i dag har et job, hvor man både skal læse og skrive. Men man er jo ikke dum, bare fordi man er ordblinde, siger Kim Vendelbo, der har gennemført et ordblindeforløb på VUC.

Højere forberedelseksamen – toårigt hf og hf-enkeltfag

Hf-uddannelsen er et undervisningstilbud til unge og voksne, som vil forberede sig til videregående uddannelse på et erhvervsakademi, en professionshøjskole eller et universitet. Uddannelsen sigter på at udvikle kursisternes evne til faglig fordybelse, deres forståelse af fagenes anvendelse i relation til videre uddannelse og job samt at forberede kursisterne til medbestemmelse og medansvar i et samfund med frihed og folkestyre.

Hf-uddannelsen udbydes dels som toårigt forløb, dels som hf-enkeltfag, hvor fagene kan læses enkeltvis med mulighed for at sammenstykke disse til en samlet hf-enkeltfagseksamen. De almene fag udbydes på niveau C, B og A.

Figur 8 - aldersfordeling på toårig hf



Figur 8⁴ viser antal årskursister opdelt i femårsintervaller sammenholdt med antal personer i samme femårsintervaller. Det fremgår, at der i aldersgruppen 18-19 år er 1.757 årskursister hvilket svarer til 2.490 personer, at der i aldersgruppen 20-24 år er 3.143 årskursister, hvilket svarer til 3.977 personer, mens der i aldersgruppen 25-29 år er 1.056 årskursister svarende til 1.332 personer

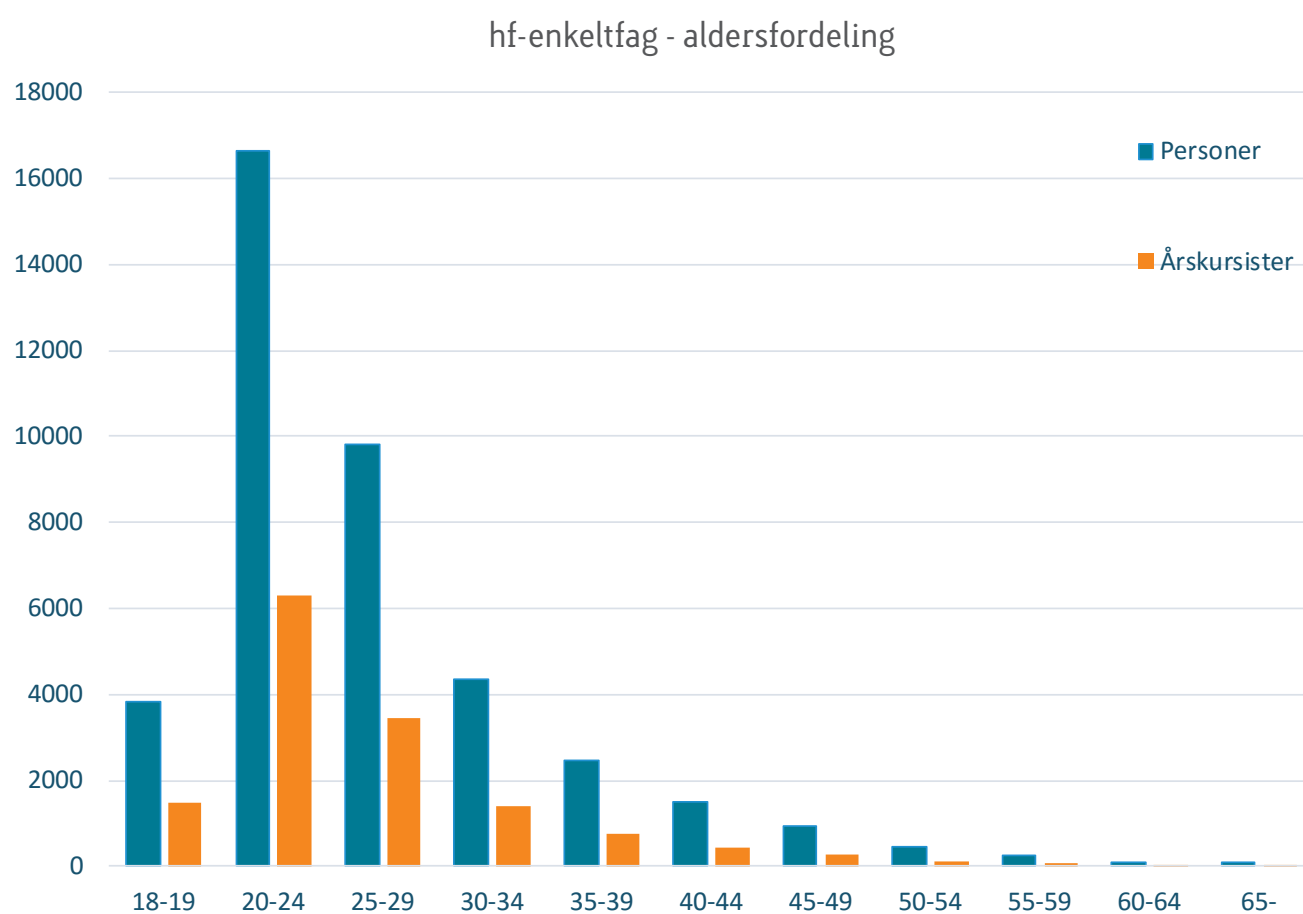
4 Afvigelsen mellem personer og årskursister skyldes dels, at personer på særlige 3-årige forløb kun tæller som 0,67 årskursist, og dels at kursister, der er faldet fra i løbet af efteråret 2015, kun tæller som 0,42 årskursist.



”

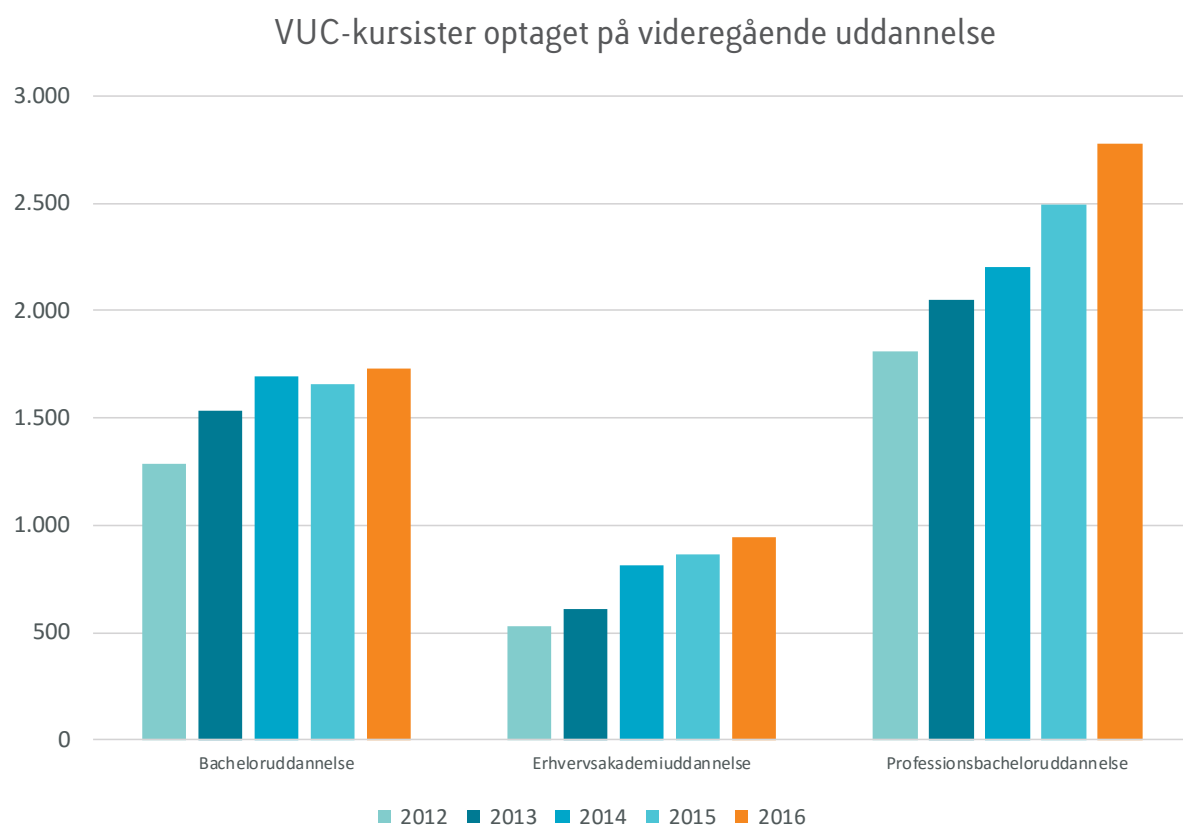
Underviserne betragter dig som voksen, og så må man også opføre sig voksent. Jeg tror, at folk tager det mere seriøst på den måde, siger Eimal Achmad, der tog hf på VUC. Eimal er nu cand. mag. i statskundskab.

Figur 9 - aldersfordeling på hf-enkeltfag



Figur 9 viser antal årskursister opdelt i femårsintervaller sammenholdt antal personer i samme femårsintervaller. Det fremgår, at der i aldersgruppen 18-19 år er 1.495 årskursister svarende til 3.836 personer, at der i aldersgruppen 20-24 år er 6.290 årskursister, hvilket svarer til 16.633 personer, mens der i aldersgruppen 25-29 år er 3.456 årskursister svarende til 9.817 personer.

Figur 10 - videregående uddannelse

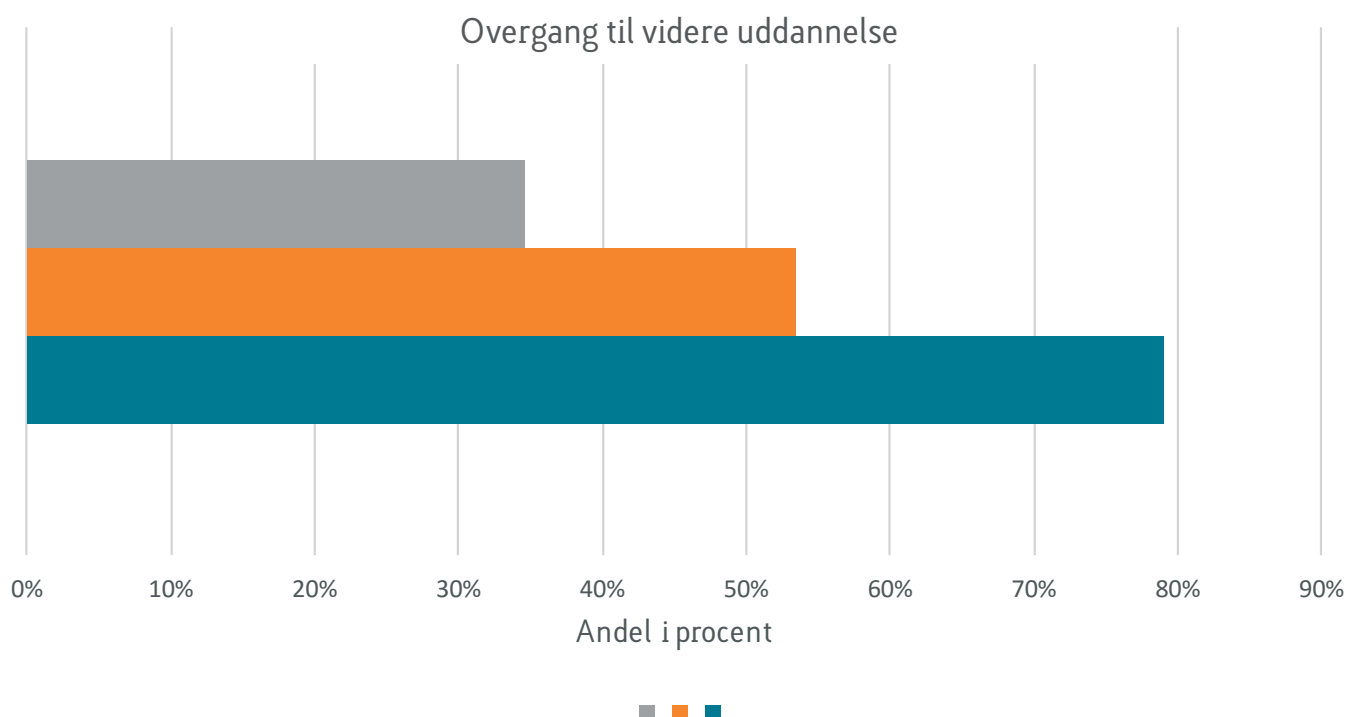


Kilde: Den koordinerede tilmelding

Figur 10 viser det antal kursister fra VUC med en bestået hf-eksamen, som er optaget på en videregående uddannelse.

Der er fra 2012 til 2016 sket en stigning på 50 procent i antal kursister, der efter endt uddannelse på VUC er optaget på en videregående uddannelse. Med reformen af hf fra 2016 kan det forventes, at optagelsen på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne vil stige, da den nye hf er målrettet disse uddannelsesområder.

Figur 11 - videregående uddannelse



Figur 11 viser udviklingen i overgangen til videregående uddannelse fra 2012 til 2016. Den største stigning i udviklingen er i overgangen til erhvervsakademiuddannelserne. Den næststørste stigning er overgangen til professionsbacheloruddannelserne, mens den mindste stigning i overgangen til videregående uddannelser er til universitetsuddannelserne.



”

Vi var meget forskellige i vores klasse, men fælles for os var, at vi gik på VUC, fordi vi ville noget med vores liv. Vi ville lære noget. Vi ville have høje karakterer. Vi ville videre”, fortæller Jalda Khosravi, der brugte VUC som et springbræt til medicin-studiet.

Økonomien for VUC⁵ i 2016

VUC har været igennem et år, der har budt på stramme økonomiske prioriteringer efter flere politiske aftaler, der har medført besparelser på uddannelsesområdet generelt og i særlig grad på VUC. Derfor oplever VUC-sektoren et fald i omsætning i 2016 - efter en stigning i perioden 2012 til 2015. Faldet i omsætning sker i et år, hvor VUC oplever en stigning på over 1.000 årskursister.

Type	2012	2013	2014	2015	2016
Omsætning	2.711	2.925	3.140	3.196	3.116
Resultat (jf regnskab*)	115	138	139	180	87
Resultat før ekstraordinære poster	115	138	115	106	87
Omsætning pr. årskursist (1.000 kr.)	101	100	102	102	96
Samlet udgift pr. årskursist (1.000 kr.**)	96	95	98	98	94
Egenkapital	728	866	1.005	1.185	1.259
Balancesum	2.331	2.596	3.606	3.805	3.735
Overskudsgrad (%)	4,2	4,7	3,8	3,4	2,8
Soliditetsgrad (%)	27,6	32,5	29,5	31,1	33,7

Hvor intet andet er nævnt er tallene i mio. kr.

*) Resultat er inkl. ekstraordinære poster, som fx salg af bygninger.

**) Samlet udgift = Omsætning - resultat før ekstraordinære poster.

Det samme billede gør sig gældende, når man ser nærmere på sektorens overskudsgrad. Sektorens overskudsgrad falder for tredje år i træk og er i 2016 på 2,8 procent.

I perioden 2014 til 2016 har der været et fald i omsætning pr. årskursist fra 102.200 kr. til 96.200 kr. Det svarer til et fald på 5,9 procent. I samme periode er udgifterne pr. årskursist faldet fra 98.400 kr. til 93.500 kr. Det svarer til et fald på 5 procent. Udgiften pr. årskursist er den laveste siden 2012. Udgiften pr. årskursist er faldet som følge af fald i sektorens resultat på 93 millioner kroner, samtidig med, at personaleomkostningerne er nedjusteret med 30 millioner kroner.

5 Afsnittet tager udgangspunkt i de økonomiske nøgletal fra 25 af de 30 VUC'er. De sidste 5 VUC'er er fusionerede med andre uddannelsesinstitutioner, og det er derfor ikke muligt at udskille de økonomiske nøgletal for VUC-aktiviteten.

Årskursister 2016

VUC	toårigt hf	hf-enkeltfag	avu	FVU	OBU	GS	årskursister i alt
HF & VUC FYN	764	1.918	1.164	125	58	123	4.152
KVUC	235	2.094	909	125	18	269	3.650
VUC&hf Nordjylland	258	1.314	1.158	105	19	3	2.857
VUC Syd	380	988	1.079	103	15	11	2.576
VUC Aarhus	241	947	512	28	13	268	2.009
VUC Storstrøm	260	546	895	56	10	3	1.771
HF & VUC Nordsjælland	338	389	467	40	17	0	1.250
VUC Roskilde	142	599	433	30	26	8	1.238
Vestegnen HF & VUC	151	608	275	29	9	5	1.077
VUC Vestsjælland Syd	273	367	392	17	2	0	1.052
HF & VUC København Syd	282	336	349	18	7	17	1.009
VUC Vest	212	162	442	40	27	19	902
HF-Centret Efterslægten	398	481	0	0	0	12	891
Randers HF & VUC	329	287	209	15	2	2	844
VUC Lyngby	123	427	196	40	11	24	821
VUF	0	505	239	25	3	43	815
Herning HF & VUC	370	228	116	59	7	6	786
Horsens HF & VUC	171	344	233	19	4	0	771
Nordvestsjælland HF & VUC	113	235	330	24	4	0	706
IBC HF & VUC Fredericia	119	150	396	9	9	0	684
TH. LANGS HF & VUC	330	144	152	34	4	0	664
Skive-Viborg HF&VUC	80	272	254	33	12	0	652
Kolding HF & VUC	187	207	183	41	2	17	638
Campus Vejle	189	125	263	15	12	0	604
Thy-Mors HF & VUC	161	125	187	49	17	0	540
VUC Holstebro-Lemvig-Struer	0	294	157	4	11	22	488
Skanderborg-Odder Center for uddannelse	147	70	83	5	0	0	305
VUC Djursland	12	102	116	2	11	0	242
Campus Bornholm	99	41	47	4	1	0	191
Uddannelsescenter Ringkøbing-Skjern	0	0	85	39	16	0	140
VUC i alt	6.364	14.305	11.321	1.132	347	852	34.322

Årskursister 2012-2016

år	toårigt hf	hf-enkeltfag	avu	FVU	OBU	GS	i alt
2016	6.364	14.305	11.321	1.132	347	852	34.322
2015	6.414	14.501	9.971	1.137	377	866	33.265
2014	6.529	14.488	8.942	1.107	453	977	32.496
2013	6.127	14.117	7.685	991	472	1.481	30.872
2012	5.460	13.292	7.365	827	454	1.316	28.714



vuc